

ATRANKOS EFEKTYVINIMAS GERINANT JUODMARGIŲ GALVIJŲ POPULIACIJĄ LIETUVOJE

Vida Juozaitienė

Lietuvos veterinarijos akademija, Gyvulių veisimo ir genetikos katedra; Tilžės g.18, LT-3002 Kaunas; tel.36 35 75

Santrauka. Per pastaruosius penkerius metus Lietuvoje vidutinis kontroliuojamų juodmargių veislių karvių primilžis ir pieno baltymų produkcija padidėjo apie 33–34 %, pieno riebalų produkcija – 40 %. Dispersinės analizės metodu nustatėme, kad karvių produktyvumą patikimai įtakojo bulių linija (nuo 7,1 % iki 8,6 %, $P<0,001$), tėvo veislė (1,5 – 3,0 %, $P<0,001$) ir neženkliai - karvės veislė (1,1–1,7 %, $P<0,05$). Tarp pieningumo ir pieno baltymingumo nustatėme nedidelę neigiamą fenotipinę koreliaciją ($r_p = -0,05$, $P<0,01$), tarp pieningumo ir pieno riebumo – nedidelę teigiamą ($r_p=0,01$), tarp pieno riebumo ir baltymingumo – vidutinį teigiamą koreliacijos koeficientą ($r_p = 0,44$, $P<0,01$). Tarp pieningumo ir pieno riebalų bei baltymų produkcijos nustatėme patikimus aukštus koreliacijos koeficientus ($r_p = 0,88 - 0,96$, $P<0,01$). Fenotipinė produktyvumo rodiklių variacija buvo pakankama efektyviai selekcijai. Pagal atskirus selekcionuojamus požymius juodmargių populiacijoje aritmetinio vidurkio ribą 2 δ ir daugiau viršija nuo 2,9 % iki 4,9 % karvių, o pagal tris koreliuojamuosius produktyvumo rodiklius (pieningumą, pieno riebalus ir baltymus) – 1,5 % juodmargių karvių. Tai įrodo, kad Lietuvoje yra pakankama bazė rinktinių karvių (bulių motinų) atrankai. Reikalavimai jų produktyvumui turi būti periodiškai didinami atsižvelgiant į populiacijos produktyvumo dinamiką ir turi būti ne mažesni kaip 2 δ pagal visus minėtus produktyvumo rodiklius.

Raktažodžiai. Lietuvos juodmargiai galvijai, veislė, pieningumas, pieno riebumas, pieno baltymingumas, koreliacijos koeficientai.